

FN:s 17 hållbarhetsmål

– interaktioner och policydesign

Sverige har höga ambitioner kring de globala hållbarhetsmålen

I september 2015 antog världens stats- och regeringschefer Agenda 2030 för hållbar utveckling i vilken 17 hållbarhetsmål finns definierade (se bild). Det är ett historiskt arbete som nu pågår och innebär att medlemsländerna åtagit sig att arbeta för en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar värld. Den svenska regeringen har högt ställda mål vad gäller genomförandet av Agenda 2030. Bedömningar visar också att Sverige redan har uppnått eller snart kommer att uppnå många av målen. Det gäller exempelvis delmålet inom SDG¹ 7 "Hållbar energi för alla" om att senast 2030 säkerställa allmän tillgång till ekonomiskt överkomliga, tillförlitliga och moderna energitjänster.

I NEPP har IVL studerat hur interaktioner mellan hållbarhetsmålen kan analyseras och förenklas med fokus på SDG nr 7 om "Hållbar energi för alla". Till målet finns flera delmål, bland annat om tillgång till energitjänster för alla, om att öka andelen förnybar energi och att öka energieffektiviteten.

En mix av policies fångar upp interaktioner mellan hållbarhetsmål

Till de 17 hållbarhetsmålen finns totalt 169 delmål. Med så många delmål är interaktioner dem emellan och mellan

dem och andra policies omöjliga att undvika. Interaktionerna kan få viktiga konsekvenser för effektiviteten av olika politiska åtgärder som genomförs under Agenda 2030. Trots att Sverige redan kommit långt vad gäller en del av hållbarhetsmålen finns det utmaningar i att formulera policies som på så bra sätt som möjligt stöttar uppfyllandet av målen. För att göra detta behöver hänsyn tas till interaktioner mellan de olika målen och delmålen så att inte en policy för ett mål innebär att det blir svårare eller omöjligt att nå ett annat mål.

Hur ska beslutsfattare möta denna komplexa utmaning och utforma effektiva policies som uppnår SDGerna och samtidigt undvika interaktioner som undergräver politikens effektivitet? I ett NEPP-PM ("Discussion Paper: Interactions between Sustainable Development

Goals – Focus on Goal 7: Affordable Clean Energy") tillämpar vi lärdomar från "the theory of the second best"² för att beskriva interaktionerna och hur de kan förenklas. Slutsatserna är att man kan bortse från delmål som redan är uppnådda eller nästan uppnådda samt att det är mest effektivt med en mix av policies som riktar både mot målens huvudfråga men också tar hänsyn till tänkbara negativa indirekta effekter. För Sveriges del, som redan uppnått många mål, betyder det en relativt stor förenkling eftersom många mål redan uppnåtts. Å andra sidan måste även hänsyn tas till redan befintliga policies. Mindre utvecklade länder som inte kommit så långt i sitt hållbarhetsarbete har däremot en betydligt större utmaning att hitta den mix av policies som på ett bra sätt stöttar alla icke uppnådda hållbarhetsmål.

¹ SDG= Sustainable Development Goal.

² Lipsey, R. G. and Lancaster, K. (1956). The general theory of second best. The review of economic studies, 24 (1):11-32.

Exempel: solcellsstrategi och kopplingar till hållbarhetsmålen

För att exemplifiera interaktioner mellan policies och hållbarhetsmålen har vi analyserat Energimyndighetens strategi för ökad användning av solceller från 2016³. Strategin omfattar både direkta policyförslag (kortare väntetid, minskade transaktionskostnader och skattereformer) och åtgärder för att hantera indirekta effekter av ökad andel solceller i energisystemet. Denna typ av policymix som hanterar både direkta och tänkbara indirekta effekter är helt i linje med teorin om *"the second best"*.

Vi ser främst synergieffekter mellan policyförslagen och hållbarhetsmålen. En tydlig synergi är förstås att solenergi kan bidra till ökad andel förnybar energi (SDG 7). Det finns även flera synergier mellan de indirekta åtgärdsförslagen och andra SDG:er, exempelvis innehåller solenergiinstrategin informationsinsatser kring solceller (SDG 4 om utbildning) och åtgärder som skapar arbeten (SDG 8 om arbetsvillkor och tillväxt). En tänkbar konflikt är kring avfallshantering av solceller (SDG 12 om hållbar konsumtion och produktion). Det finns även andra tänkbara interaktioner med hållbarhetsmålen som bedöms vara av mindre betydelse för Sverige, men som kan vara betydelsefulla vid satsning på solceller i mindre utvecklade länder. Det gäller t.ex. att solenergi kan ersätta förbränning (främst småskalig) som förbättrar luftkvalitet (SDG 3 om hälsa), jämställdhet (SDG 5) och bidrar till rent vatten (SDG 6).

Slutsatser

För länder där många av hållbarhetsmålen redan är uppnådda (eller med säkerhet kommer att uppnås) kan design av ny policy, i vilken man önskar optimera påverkan på SDG:erna, utgå från ett tydligare fokus på de mål som ej ännu uppnåtts. Mindre utvecklade länder har här en betydligt större utmaning eftersom många mål och delmål inte är uppnådda. En översiktlig analys av Energimyndighetens förslag till strategi för att ökad andel solenergi i det svenska energisystemet visar främst på synergier med hållbarhetsmålen. Analysen bekräftar också att en mix av policies, såsom föreslås i strategin, som både tar hänsyn till direkta och indirekta effekter av ökad andel solceller är i linje med teorin om *"the second best"* och alltså sannolikt kommer att vara effektiv.

³ Förslag till strategi för ökad användning av solceller, Energimyndigheten rapport ET 2016:16.